Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0421U102239

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-05-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Наконечна Анна Михайлівна

2. Nakonechna Anna M.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 12.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 07-05-2021

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 35.051.03

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 10.07

Тема дисертації:

1. Правове регулювання як засіб задоволення людських потреб та інтересів (загальнотеоретичне дослідження)

2. Legal Regulation as a Means for Satisfaction of Human Needs and Interests (General Theoretical Research)

Реферат/анотація:

1. У дисертації вирішено важливе наукове завдання, яке полягало у комплексній загальнотеоретичній характеристиці впливу позитивного правового регулювання на стан задоволення людських потреб та інтересів. Методологічною основою дослідження слугував потребовий підхід. З огляду на цей підхід зауважено, що будь-яке позитивне право покликане, так чи інакше, бути дієвим інструментом означеного задоволення або, щонайменше, ефективно йому сприяти. Встановлено, що саме у німецькій класичній філософії з'явився термін «правова потреба» (І. Кант). Запропоновано дефініцію правових потреб як потреб людей у якісному й ефективному правовому регулюванні, а також у юридичній допомозі. Предметно-змістовна специфіка таких потреб полягає у необхідності існування та використання суб'єктом певних позитивно-правових (державно-юридичних) явищ як засобів, що впливають на задоволення його біологічних і соціальних потреб та інтересів. Здійснено класифікацію правових потреб: 1) за кількісним складом їхніх носіїв (індивідуальні, колективні, індивідуально-колективні); 2) за сферами життєдіяльності людини

(особистісні, економічні, політичні, у сфері соціального захисту, культурно-духовні); 3) за тривалістю (постійні, тимчасові); 4) за рівнем (ступенем) задоволення (повністю чи частково задоволені або взагалі незадоволені; якісно чи неякісно задоволені; своєчасно або невчасно задоволені); 5) за юридично-галузевою ознакою (конституційні, цивільні, сімейні, адміністративні, кримінальні, фінансові, кримінально-процесуальні, цивільно-процесуальні тощо); 6) за юридичним статусом їх носія (правові потреби громадян, іноземців, осіб без громадянства, людей з інвалідністю, дітей, військовослужбовців, представників інших соціальних груп); 7) за суб'єктом задоволення правових потреб (правові потреби, які задовольняються органами державної влади, місцевого самоврядування, іншими компетентними суб'єктами, фізичними особами); 8) залежно від безпосередньої участі суб'єкта-носія цих потреб у їхньому задоволенні (активні, пасивні). Виявлено кількісні показники вживання терміно-понять «потреба», «інтерес» і спільнокореневих у Конституції України та деяких кодексах України. З огляду на означені показники встановлено: 1) цілі, для яких законодавець використовує ці терміно-поняття, а саме: а) для формулювання прав і обов'язків учасників правовідносин; б) для формулювання підстав правообмежень; в) для ідентифікації суб'єктів права; г) для ідентифікації об'єктів права; г) для визначення функцій і повноважень органів та посадових осіб; д) для спрямування (обмеження) повноважень, функцій; 2) видову належність потреб та інтересів, зафіксованих у Конституції України та деяких кодексах, за сферою життєдіяльності та за їх носієм. В аналогічний до дослідження законодавчих актів спосіб з'ясовано кількісні показники вживання терміно-понять «потреба» й «інтерес» у рішеннях Конституційного Суду України та у деяких постановах Верховного Суду України за 2015-2017 рр. Обґрунтовано положення про те, що за обставин інтерпретаційної (смислової) колізії, коли юридична норма може мати декілька значень, суд ухвалюватиме рішення, зокрема, на підставі аналізу потреб та інтересів, які задовольнятимуться і одним, й іншим тлумаченням, тобто застосовуючи так званий потребовий критерій оцінки соціального ефекту можливих варіантів інтерпретації цієї норми. Враховуючи те, що у первинних міжнародних актах ООН з прав людини терміни «потреба» та «інтерес» використані лише у кількох положеннях, зроблено спробу виявити мінімальні кількісні показники конкретних гарантованих у цих актах людських потреб (інтересів) за сферою життєдіяльності та за суб'єктом-носієм. Досліджено форми «зворотного» впливу правового регулювання на стан задоволення людських потреб та інтересів: а) пряма – стосується власне правових потреб (інтересів); б) опосередкована – стосується неправових потреб (інтересів). Основними напрямами опосередкованого впливу правового регулювання на стан задоволення людських потреб (інтересів) є: 1) позначальний (опредметнюючий); 2) орієнтаційний; 3)інструментально-співвимірний – вплив на формування ієрархії потреб (інтересів) відповідно до їхньої значущості для життєдіяльності суб'єкта; 4) розподільчий; 5) охоронний. Зауважено, що задоволення правових потреб ускладнюється наявністю проблем, зумовлених законодавчими прогалинами, різними видами юридичних колізій, а також порушеннями правил законотворчої техніки. Значний внесок у подолання цих проблем на сьогодні в Україні робить зокрема ВП ВС. Дослідження її судової практики за період 2018-2019 рр. дозволило встановити випадки, коли ВП ВС заповнювала прогалини у законодавстві за допомогою аналогії закону й аналогії права, долала ієрархічні, змістовні, темпорально-змістовні, ієрархічно-змістовні та темпорально-ієрархічні юридичні колізії, а також частково виражені недоліки нормативно-правових актів, спричинені неналежним використанням конкретних засобів законотворчої техніки.

2. The dissertation resolves an important scientific issue aimed at the general theoretical analysis of how legal regulation affects the satisfaction of human needs and interests. The methodological basis for the research is the needs-oriented approach. Given this approach, it is noticed that legal regulation is always aiming for an effective instrument of satisfaction and promotion of these needs and interests. It is established that term "legal need" was coined in the German classical philosophy (I. Kant). The definition of the notion of "legal need" as the need for proper and effective legal regulation and legal aid is laid down. The subject core of this kind of needs involves the necessity of positive-law phenomena as a means for the satisfaction of biological and societal needs and interests. The classification of legal needs is carried out according to the following criteria: (1) by the "type" of the needs' owner (individual, collective, "mixed" (individual-collective)); (2) by the area of human activity (personal, economic, political, cultural, in the field of social protection); (3) by the duration (permanent, temporary); (4) by the

satisfaction rate (level) (absolutely and partially satisfied or unsatisfied; well- or badly-satisfied; timely or untimely satisfied); (5) by the branch of law (constitutional, civil, family, administrative, criminal, financial, criminal procedure, civil procedure, etc.); (6) by the legal status of the needs' owners (legal needs of the nationals, foreigners, stateless persons, persons with disabilities, children, military servants, members of other social groups); (7) by the entity that meets legal needs (such needs which are satisfied by public authorities, local self-government bodies, other authorized entities, natural persons); (8) by the personal engagement in the satisfaction of the legal needs (active, passive). The quantitative research was conducted to discover the way terms "need", "interest", and the same-root words (in Ukrainian) are used in the Constitution of Ukraine and some of its Codes. The identified quantitative indicators show: (1) aims, in the pursuit of which the legislator applies these terms, namely: (a) to lay down the rights and duties of the parties in legal relations; (b) to lay down the grounds for the human rights limitations; (c) to identify the right-holders; (d) to identify the legal objects; (e) to specify the functions and powers of authorities; (f) to direct (to limit) functions and powers; (2) group affiliations of the needs and interests enshrined in the Constitution of Ukraine and particular Codes by the area of human activity and by the number of the needs' owners. In a way that is similar to the analysis of statutory acts, the quantitative indicators of the application of terms "need" and "interest" throughout the judgments of the Constitutional Court of Ukraine and particular decisions of the Supreme Court of Ukraine in 2015-2017 are found out. It is justified that when a conflict of interpretations occurs so that a given provision of law may have a few meanings, the court shall deliver the decision based on analysis of needs and interests met by both contrary interpretations, i.e., applying needs-oriented criteria to the assessment of the social effect of possible interpretations of that provision. Taking into account that the terms "need" and "interest" are applied only in some provisions of the primary UN instruments in human rights, the attempt is made to find out the minimal quantitative indicators of the needs and interests guaranteed under these acts by the area of human activity and by the "type" of the needs' owner. Two forms of "reverse" influence of legal regulation on the satisfaction of human needs and interests are investigated: (a) direct – relating to legal needs (interests); (b) indirect – relating to needs (interests) of other types than legal. The main dimensions of the indirect influence of legal regulation on the satisfaction of human needs (interests) are the following: (1) designatory (objectificative); (2) orientational; (3) instrumental-commensurate; (4) distributive; (5) protective. It is observed that the satisfaction of legal needs is made complicated by the problems caused by legislative gaps, various types of legal collisions, as well as violations of the legislative technique rules. A significant contribution to overcoming these problems in Ukraine nowadays is made in particular by the Grand Chamber of the Supreme Court. A study of its case law for the period of 2018-2019 revealed cases in which the Grand Chamber filled gaps in the legislation by the analogy of statute and analogy of law; overcame hierarchic, substantive, temporal-substantive, hierarchic-substantive and temporal-hierarchic legal conflicts as well as also partially expressed shortcomings of regulations caused by improper use of specific means of legislative technique.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рабінович Петро Мойсейович

2. Rabinovych Petro M.

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панкевич Олег Зіновійович

2. Pankevych Oleh Z.

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стеценко Семен Григорович

2. Stetsenko Semen H.

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Настасяк Ірина Юріївна
2. Nastaciak Iryna Yu.

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добрянський Святослав Павлович
2. Dobrianskyi Sviatoslav P.

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Нор Василь Тимофійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Нор Василь Тимофійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	 Юрченко Т.А.